

FAMÍLIA AROLA

1774-1907

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència

CAT AMR 12.1.

Nivell de descripció

Fons

Títol

Família Arola

Data/dates

1774 – 1907

Volum i suport

1 carpeta

ÀREA DE CONTEXT

Nom del(s) productor(s)

Família Arola

Història del(s) productor(s)

La família Arola és originària de Selva de Mar, una població que durant la major part de segle XVIII exportà efectius demogràfics a Roses. Aquest procés immigratori caracteritzà un període de creixement demogràfic i econòmic de Roses espectacular, del qual la família Arola en participa de manera significativa, fins al punt que esdevé una de les nissagues més importants en la vida econòmica i social del segle XIX rosinc.

L'arxiu familiar s'inicia amb Pau Arola, un treballador de Selva de Mar, que es casà l'any 1781 amb Maria Teresa Recasens, de Roses i filla de pagesos petits. Del matrimoni nasqueren quatre fills, Ferran, l'hereu i de qui continuarà la producció documental que genera l'arxiu familiar, Maria Dolors, Martí i Pere. Amb tot, Pau Arola es tornà a casar, l'any 1813, amb Caterina Ferrer Roldán, amb la qual no consta que tinguessin descendència.

Malgrat que Pau Arola es presenta com un treballador, un menestral, a les acaballes de segle XVIII, durant la Guerra del Francès ja és un "comerciant de la vila de Roses", una qualificació que manté el seu fill Ferran, casat l'any 1823 amb Rosa Vilar Puig, de Calonge, filla d'un altre comerciant, Martí Vilar. Així, sabem que Pau Arola, l'any 1805, comprà a carta de gràcia un magatzem, situat al carrer de Davant i amb sortida al carrer de Detràs, per la quantitat de 350 lliures barceloneses. També sabem, a més, que almenys una part dels negocis de Ferran Arola passaven per donar servei als exèrcits nacionals (1842-1847). Tanmateix, els Arola també disposaven de terres agrícoles, sobretot al territori del Salatar, tal i com documenten els diversos subestabliments que efectuaren de diversos camps en aquell indret. De fet, gairebé tot el territori de Santa Margarida era propietat seva, amb una

finca de 340 vessanes (74 hectàrees, 37 àrees i 27 centiàrees). Aquesta important propietat fou permutada per una altra finca de Pere Brunet Torrà l'any 1886.

L'ascens social de la família Arola es féu evident l'any 1850 amb l'enllaç matrimonial de Lluïsa Arola Vilar, filla de Ferran Arola, amb Francesc de Puig Descals, membre d'una de les famílies més destacades de la província de Girona. La descendència d'aquest matrimoni mantingué el prestigi social en la mateixa proporció que anà perdent presència econòmica, sobretot a les acaballes de segle XIX. Succintament, Enric de Puig Arola fou procurador dels tribunals a Barcelona; Dolors es casà amb Julián Bayo Rebollo i viviren a Cáceres; i Francesca de Puig Arola enllaçà amb Vicenç Albert i Gruart, banquer de Figueres.

Història arxivística

Aquest fons, incomplet, es trobava barrejat enmig de la documentació municipal i, durant l'any 1995, se separà i instal·là correctament. Es desconeix si hi hagueren intervencions arxivístiques anteriors en la documentació, encara que l'escàs volum documental no sembla haver-ne propiciat gaires actuacions. En tot cas, es varen identificar amb una numeració dispersa alguns documents, pocs, corresponents a Ferran Arola Recasens, més un sotsestabliment de 1842 que duu la inscripció de "Núm. 2 del Llevador" i un altre de 1846 que duu el número 3, i una numeració del 29 al 31 de tres capítols matrimonials del període d'hereu de Pau Arola.

Dades sobre l'ingrés

Es desconeix el seu ingrés. Podria relacionar-se amb l'adquisició municipal de l'immoble del Porxo, situat a la plaça Catalunya 12, a la família Arola.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

L'arxiu de la família Arola-Puig Descals conté, bàsicament, documentació notarial referent tant als principals esdeveniments familiars (capítols matrimonials, testaments, inventaris de béns, concòdies i pactes entre germans...) com de l'àmbit comercial i econòmic, de la gestió del patrimoni: subestabliments, compravendes, vendes a carta de gràcia, préstecs, etc.

Destaca el nombre de documents referents a la gestió de l'herència de Francesc de Puig i Descals.

Sistema d'organització

La documentació està classificada amb un Quadre de classificació de les seves sèries documentals.

Informació sobre avaluació, tria i eliminació

Conservació permanent

Incrementos

No es preveuen nous ingressos d'aquest fons.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés

Lliure

Condicions de reproducció

Lliure

Llengües i escriptures dels documents

Català i castellà

Característiques físiques i requeriments tècnics

Paper. Sense requeriments tècnics especials.

Instruments de descripció

Fitxa NODAC i catàleg registrat al programari de gestió de l'AMR.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals

Es tracta d'originals.

Existència i localització de reproduccions

No n'hi ha. En tot cas, els protocols notariais de la Notaria de Castelló d'Empúries, dipositats tant a l'Arxiu Històric de Girona com a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà, poden oferir les matrius protocolitzades de bona part de la documentació d'aquest fons.

Documentació relacionada

Es desconeix. De manera paral·lela, tanmateix, caldria posar en relació la documentació del fons de la família Arola amb altres fons documentals de caràcter agrari, com el fons de la família Coll de Roses (CAT AMR 12.2.) i l'arxiu patrimonial de la família Llorens (CAT AMR 12.6.), sobretot amb la finalitat d'obtebir una panoràmica històrica completa de l'agricultura rosinca.

Bilbiografia

No n'hi ha.

ÀREA DE NOTES

Notes

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es)

AMR, 4-10 de juliol de 2012

AMR, 9 de setembre de 2014

Fonts

Les mateixes unitats documentals del fons.
Memòria de l'AMR de l'any 1995.

Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.